เดลินิวส์ DAILY NEWS
วันที่ ๑๑ เดือน ก.ย. พ.ศ. ๕๗ หน้า ๒๖

หมอดินกับการบริหารจัดการทรัพยากร

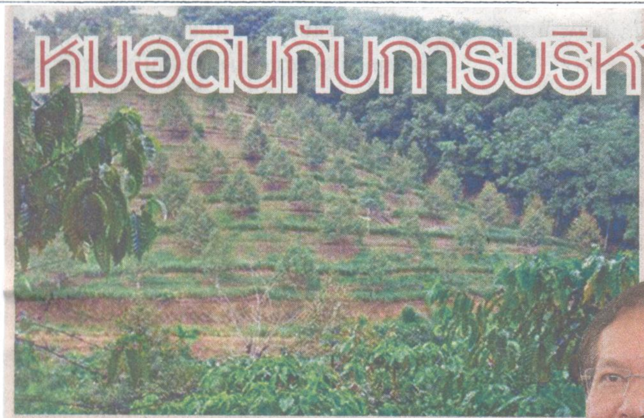

จากการที่ "พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว" ได้ทรงงานในเรื่องการแก้ไขปัญหาทรัพยากรดินมาเป็นเวลานาน ทรงทราบดีว่า ดินเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต จึงให้ความสนพระทัย และพระราชทานแนวพระราชดำริในด้านงานพัฒนาที่ดินมากมายหลายประการ ทรงให้ความสำคัญแก่การบริหารจัดการทรัพยากรดิน และทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจสนับสนุนการบริหารจัดการดินอย่างต่อเนื่อง จนเป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณชนและเป็นที่ยอมรับอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในประเทศและนานาประเทศ ถึงพระวิสัยทัศน์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการบริหารจัดการทรัพยากรดินอย่างยั่งยืน โดยทรงให้ความสำคัญกับทรัพยากรดิน ทรงเป็นผู้นำและปฏิบัติด้วยพระองค์เอง ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขปัญหาดิน การพัฒนาและอนุรักษ์ดิน

นายอภิชาต จงสกุล

นายอภิชาต จงสกุล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน กล่าวว่า ทรัพยากรดิน ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลิตทางการเกษตร ซึ่งถือได้ว่ามีความสำคัญต่อเกษตรกร ซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย การที่ทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ขาดความอุดมสมบูรณ์ ไม่มีการอนุรักษ์ ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน หรือการดูแลรักษา นับเป็นอีกหนึ่งความทุกข์ยากให้กับเกษตรกร จากปัญหาทางด้านศักยภาพของทรัพยากรดินในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เนื่องจากความเสื่อมโทรมของดิน เช่น พื้นที่ที่มีการชะล้างพังทลายของดิน พื้นที่ดินทรายจัด พื้นที่ดินดาน และพื้นที่ดินพรุในภาคใต้ตอนล่าง

โดยทรงศึกษาที่มาของสาเหตุและปัญหาวิธีการแก้ไขในรูปแบบต่าง ๆ ให้แก่เกษตรกร ทั้งปัญหาที่มาจากสาเหตุธรรมชาติและปัญหาที่มาจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของเกษตรกรเอง จนเกิดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมากมายที่มีอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ โดยแนวพระราชดำริที่ทรงมอบให้แก่เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานในโอกาสต่าง ๆ นั้น ได้ถูกนำไปขยายผลในการปฏิบัติจนเกิดประโยชน์ในการพัฒนาที่ดินให้แก่ราษฎรอย่างทั่วถึงทุกภูมิภาคของประเทศ

เรื่องสำคัญที่แสดงถึงความเป็นนักวิทยาศาสตร์ทางดินของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ การพระราชทานคำจำกัดความเกี่ยวกับดินที่เหมาะสมกับการทำการเกษตร ได้แก่ 1. ดินที่เหมาะสมสำหรับการเกษตรกรรมต้องมีคุณสมบัติต่าง ๆ คือ แร่ธาตุที่เรียกว่าปุ๋ย ส่วนประกอบสำคัญคือ 1) N (nitrogen) ในรูป nitrate (ไนเตรท) 2) P (phosphorus) ในรูป phosphate (ฟอสเฟต) 3) K (potassium) หรือ โพแทสเซียมและแร่ธาตุอื่น ๆ O H Mg Fe ได้แก่ O (oxygen), H (hydrogen), Mg (magnesium), Fe (iron) ซึ่งมีระดับ เปรี้ยว ด่าง ใกล้เป็นกลาง (pH 7) มีความเค็มต่ำ มีความชื้นพอเหมาะ (ไม่แห้ง ไม่แฉะ) และมีความโปร่งพอเหมาะ (ไม่แข็ง) 2. ทรงพระราชทานหลักการแก้ไขปัญหาดินทำให้ปลูกพืชได้ 3. การอนุรักษ์ดินบนพื้นที่ลาดเขา 4.ทรงแนะนำราษฎรให้มีการปลูกพืชตระกูลถั่วหมุนเวียนในท้องนาขั้นบันไดสลับกับการปลูกข้าวเพื่อบำรุงดิน และ 5.การใช้มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อราษฎรจะได้มีที่ทำกินถาวร เป็นต้น

"กรมพัฒนาที่ดิน เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานภายใต้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูทรัพยากรดิน การพัฒนาที่ดิน การจัดการอนุรักษ์ดินและน้ำในหลายรูปแบบ เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินทำการเพาะปลูกได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยกรมพัฒนาที่ดินดูแลรับผิดชอบโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอยู่ 150 กว่าโครงการ ครอบคลุมพื้นที่ 49 จังหวัด รวมทั้งได้มีการนำผลสำเร็จของโครงการพระราชดำริมาขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่โครงการและใกล้เคียงอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการเผยแพร่ความรู้ผ่านเครือข่ายหมอดินอาสาที่มีอยู่ในทุกพื้นที่ ส่งผลให้เกษตรกรได้พัฒนาอาชีพทางการเกษตร มีที่ดินทำกินอย่างยั่งยืนตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสืบไป".

ดินอินทรีย์ (peat soil)